

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Mo i Rana 22/8 2011

Uttalelse - utkast til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen som omhandler kvalifiseringsprogrammet.

Viser til forslag til forskrift til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen av 12. april 2011.

1. Generell kommentar

Kvalifiseringsprogrammet har vært et av de viktigste virkemidlene for bekjempelse av fattigdom og et viktig bidrag inn mot NAV kontorene for ivaretagelse av utsatte brukere med behov for særlig tilpasset innsats og oppfølging over tid. Programmet har vært ansett som "limet" i kontorene ifht. felles verktøy og kompetanse for oppfølging av brukere med sammensatte behov.

Gjennom føringer som har kommet fra sentralt hold har følgende vært vektlagt:

- Raushet, fleksibilitet, kreativitet og engasjement
- Forsterke innsatsen overfor personer som har svært begrensede muligheter og rettigheter i forhold til andre tiltak og ytelser
- Kvalifiserende tiltak for å styrke muligheten for arbeid selv om veien kan være lang og usikker – fleksibilitet i bruk av ulike tiltak som støtter opp under og fremmer overgang til arbeid
- Tett koordinert bistand og skreddersøm skulle utgjøre en viktig suksessfaktor i arbeidet

Erfaringer:

- Vi erfarer at tett oppfølging og fleksibilitet (skreddersøm) i programmet gir resultater, noe som også AFI -rapporten konkluderer med
- Mange av programdeltakerne har sammensatte behov og liten eller ingen erfaring med å være i arbeidsrettet aktivitet eller arbeid. For mange har programmet vært et viktig bidrag for tro på egne ferdigheter og se muligheter i forhold til arbeid og aktivitet. Deltagelse i programmet bidrar til bedring av livssituasjonen og aktivitetsfremmende tiltak har som formål å støtte den enkelte med å nå sitt mål om arbeid. Vår vurdering er at ikke alle i målgruppen vil være reelle arbeidssøkere eller kunne konkurrere på arbeidsmarkedet uten en "trappetenkning". Dette betyr at programmet kan lede til at deltaker kvalifiserer til andre arbeidsrettede tiltak for kvalifisering til arbeid. Brukerne vurderes å ha behov for spesielt tilpasset innsats og kan etter endt program vurderes å fortsatt ha behov for dette, alternativt vurderes

med behov for situasjonsbestemt innsats. De færreste vurderer vi vil være i innsatsgruppen med ordinært bistandsbehov etter endt program.

2. Programmets innhold

Vi mener at kvalifiseringsprogrammet i tillegg til statlige arbeidsrettede tiltak må kunne inneholde andre tiltak og aktiviteter som vil være med å støtte opp under mål om arbeid og aktivitet. Disse tiltakene ansees å være en likeverdig del for å få til et program som ivaretar helheten knyttet til å styrke arbeidsevnen. Videre anser vi at programmet må kunne gi rom for bruk av kompetanseoppbyggende tiltak som kurs, opplæring i enkelte fag mv. og inngå som en del av det som kan inngå i arbeidsrettede tiltak.

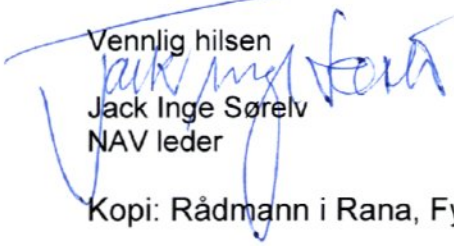
3. Mulige konsekvenser av endringsforslaget

Dersom det blir strengere inngangsvilkår så endres målgruppen for programmet. Den svakeste gruppen som tradisjonelt har stått lengst fra arbeidsmarkedet skulle gis et "løft". Med strengere inngangsvilkår og krav til kvalifisering mister denne gruppen det viktigste virkemidlet for å kunne kvalifisere seg og inkluderes i arbeids- og samfunnsliv. Dette er en gruppe med svært begrensede rettigheter og muligheter. Utarbeidelse av plan tilpasset den enkelte, med fleksibel bruk av ulike tiltak og virkemidler, skulle være nøkkelen til suksess. Det som skulle være et lavterskeltiltak opphører og hvor alternativene blir fortsatt passivitet knyttet til økonomisk sosialhjelp for mange. Disse er for friske for å ha rett til varig inntektssikring og for syk til å kunne nyttiggjøre seg ordinære statlige arbeidsrettede tiltak.

4. Sluttkommentar

Dersom mulige tiltak og virkemidler begrenses til statlige arbeidsrettede tiltak og det forutsettes at deltakerne er formidlingsklare etter 2.5 år, er dette en vesentlig endring i forhold til det som har vært utgangspunktet for hele kvalifiseringsordningen. En må da stille spørsmål om hensikten med å videreføre kvalifiseringsprogrammet. Dette da inngangsvilkår, virkemiddelbruk i vid forstand og tidslinjen, vil være tett opp mot statlige arbeidsrettede tiltak og hvor disse brukerne da vil kunne nyttiggjøre seg disse. En innskrenkning av programmet vil bety at flere vil måtte vurderes med utgangspunkt i situasjonsbestemt innsats. Dette for å kunne oppnå de krav som er satt i forskriften til måloppnåelse. Dersom terskelen settes så høgt at arbeid som mål blir vanskelig å gjennomføre for dagens målgruppe så har intensjon med innføring av ordningen bortfalt. I tillegg er det viktig å ha med seg at dette var en ny ordning som ble innført i ei krevende tid med oppbygging av de lokale NAV kontorene. Dette er et utviklingsarbeid som nødvendigvis vil ta tid, men at kontorene med utgangspunkt i erfaring og oppbygging av kompetanse, er på god vei til å "gi mennesker muligheter".

Det bør også presiseres at rett til program kun er en engangsrettighet, da dette ikke fremgår av loven. Imidlertid mener vi det bør vurderes å gi en åpning frem i tid. Dette dersom den enkelte sin livssituasjon har endret seg, og programmet vurderes som nødvendig og hensiktsmessig ifht. kvalifisering til arbeid. For øvrig slutter vi oss til forslag til forskrift.

Vennlig hilsen

Jack Inge Sørensen
NAV leder

Elin A. Skevik
Nestleder

Kopi: Rådmann i Rana, Fylkesmannen og NAV Nordland